

מאת אורי אבנרי

(המשך מעמוד 11)

הסכמת המציע, הרי לא היה שום דבר מונע מהם לחזור ולדחות את ההצבעה אחרי הפגרה, וכן הלאה, עד תום כהונת הכנסת הנוכחית, כשהצעת-החוק תמות מוות טבעי.

לא הסתפקנו בפעולה פורמלית זו. עוד באותו יום, במסיגרת הוויכוח על מישרי-הדתות, הוקעתי מעל הדוכן את הצביעות היסודיות של מפ"ם ולי"ע, שנתנו יד לכל התימונים והתחבולות האלה:

אורי אבנרי: ..הקומדיה המוצגת מזה שבועות בציבור ובכנסת על-ידי גורמים הטוענים כי הם דבקים בעקרונות בעודם נדבקים לכסאות — מהווה שיא חדש של צביעות מתחסדת זו.

ח"כ מאיר יערי זועק, שיש גבול לאונס המצפון. **אזיה גבול יש לאונס? איפה מתחיל ה' אונס ואיפה הוא נגמר?**

על כך השיב היום המשרור דידי מנוסי, ואנציה כאן את שירו בדברי הכנסת:

יש גבול לאונס של מצפון רגיש, / (אפילו אם אשה היא האונסת), / אז כשאבנרי חוק דומה מגיש, / נס המצפון חישי אל מונן הכנסת. / יש גבול לאונס המצפון הנס, / (גם אם יש גיל שבו

האונס — חסדו), / אבל היכן הגבול קשישי — בירעם / או זכות-עבר בדחות חורבת בית-יכנסת? יש גבול לאונס המצפון... — וזה מזכיר / בדיחה על גברת שהכרתי / אשר סיפרה: ,אתמול מנעתי אונס, / פשוט מאד, כיוון שהתמסרתו". וממפ"ם ל"ע. בשנים הגורליות, שבהן גובשה ונכ" פתה הכפייה הדתית על המדינה, והפכה לחלק מן המיש" טר — היה שרי-המישפטים מנהיג הל"ע, פינחס רוזן. מעשיו היו מעשי פינחס ושכר מיפלגתו — שכר זמירי. מכנסת לכנסת שיתפו ל"ע פעולה בהגברת הכפייה הדתית, עד לכנסת הנוכחית, שבה

האונס: עקרונות וכסאות

כפתה הממשלה, בהשתתפות הל"ע, את החוק האורתודוכסי של "מיהו יהודי" על המדינה. והנה, לפתע, התעורר הל"ע. הם הצביעו נגד הצעת החוק של חברי-הכנסת מאיר אבינורה, שהיתה זהה עם

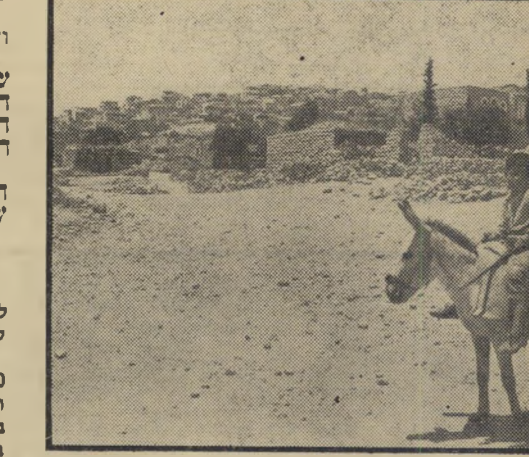
מבירעם עד עקרבה

העימות הראשון עם משה דיין על רקע פרשת עקרבה בא בעיקבות הצעה לסדר-היום של רק"ח, שטיפלה בפרשה קודמת — בירעם ואיקרית. הצעתי להעביר את ההצעה לוועדה, ודיברתי על הפרשות החדשות.

הדברים הושמעו בפתח הישיבה שבה נידון לאחר מכן שינוי שיטת-הבחירות. האולם היה מלא.

בראשית הדברים קראתי את פרשת כרם נבות מן התנ"ך (ראה "הנדון"), וציטטתי את שירו של זאב ז'בוטינסקי ("שם ירווה לו משפע, מאושר / בו-ערב, בו-צנרת ובני / כי דיגלי דגל טוהר ויושר..."), לשימחת אנשי חרות. לאחר מכן אמרתי:

עובדי-אדמה שלווים סולקו מאדמתם. השיטה: כוח, מירמה וכחש. התירוץ: ביטחון. המטרה האמיתית: פיגוי אדמה להתנחלות יהודית. אין איש יודע מי נתן את הפקודה. הממשלה מתכחשת לאחירותה. ראש-הממשלה ושרי-הביטחון מכריזים שלא ידעו על-כך. ההאשמה מור עברת על כתפם של קצינים בלתי-מוזוהים. אולם הממר שלה, הטוענת שלא יזמה את העוול, רוצה ליהנות מן העוול. בסברה לתקן את מעשה הבליעל, היא משתפת את עצמה עם בני-הבליעל.

כפר עקברה: חוט שני של שוד

היכן קרה המעשה הזה? מתי קרה? אותו מעשה עצמו קרה פעם אחרי פעם. הוא קרה בבירעם. הוא קרה באיקרית. הוא קרה בראבסייה. הוא קרה בפיתחת-רפיח. הוא קרה בעקרבה. **חוט שני של עוול, מקשר בין כל המיקרים של צביעות, של גזל, מקשר בין כל המיקרים האלה. אם לא נחתוך אותן, יימשך זיימשך. מחריג דחריג, אנו צועדים אל שיטת השוכה.** מי הגבל הגדול יותר — איובל, שהעמידה עדי-שקר ורצה את נבות כדי לרשת את נחלתו, או אחאב, שקיבל את הנחלה, בידעו שהיא הושגה במעשה נבלה?

מעשהו של מי חמור יותר — של הקצין האלמוני, אשר גירש את תושבי בירעם ואיקרית בהבטחת-שקט ופוצץ את כפרם; של שרי-הביטחון דאז, שהתחמק מן האחריות אך לא תיקן את העוול; או של שרי-הביטחון הנוכחי, המונע כיום את שיבת העשוקים וכניהם כמע" נות מופרכות?

(מה חמור יותר, מה נפשע יותר — הפצצת הכפרים המארוניים הידידותיים בגליל; או הפעלת לוחמה כימית נגד כפר שלם בגדה המערבית; או סתימת בארות וכרתי תת עצים בפיתחת רפיח?)

במה מגלם השר משה דיין את דמותו המוסרית והמדינית יותר — כשהוא מתחבא מאחורי קצין בכיר, אך מחפה עליו בפרשת-רפיח, כשהוא מגנה "ואנדא" ליום" בעקרבה ומכין התנחלות על השדות המרוססים, או כשהוא מתחבא מאחורי הרמטכ"לים ומונע שיבת בני בירעם ואיקרית?)

(עיתונאית אמיצה אחת שאלה את השר דיין שילשום בטלוויזיה אם אינו סבור שעליו להתפטר, אחרי שפיקודיו עשו את כל המעשים החריגים האלה. אני חוזר על השא" לה הזאת. אני סבור שאתה, משה דיין, אינך האיש היכול לשמש דוגמה מוסרית לצבא הגנה לישראל, הצבא שכל כוחו וגדולתו היא ברמה המוסרית שירש מהפלמ"ח. שפירא התפטר בגלל הנחיות שניתנו לאיוו שהיא ועדה, בעניין שכר-טירחה של איוו שהם פרקלטיים. מה הפרשה היא לעומת פרשות אלה, פרי שות המכתומות את דמות המדינה לדורות, ההורסות את זיקת הנוער לצבא הגנה לישראל, הפוגעות כלב לוכה של מדינתנו וביטחוננו, המספקות תחמושת חיה לכל אויביה ושונאיה? אם שרי-הביטחון אינו מוכן להסיק את המסקנה המוסרית מן הפרשות האלה — עי שרי-הביטחון להתפטר!

במשך כל זמן הנאום האיץ בי היו"ר, ישראל ישעיהו, לגמור את דברי — למרות שלא עברתי את הזמן. נאלצתי לקצר כמה סעיפים, והם מופיעים למעלה בסוגריים. רק סיעתנו ורק"ח הצביעה בעד הדיון בהצעה זו. 40 הצביעו למען הודעתה מסדר-היום. 21 אנשי גח"ל, המרכז החופשי ומק"י מנעו (מיקונים הצביע בעד דיון במליאה, מנע מהצבעה על העברה לוועדה כדי לזכות בזכות הדיבור).

חיים לנדאו ושמואל מיקוניס נימקו את הימנעותם בנאומים שבהם דרשו גם הם את החזרת אנשי בירעם. שמואל תמיר, שנאומיו נעשו לאחרונה פחות ופחות שפויים, נאם, לעומת זאת, נאום-הסתה מן הסוג המיני-פאשיסטי הרגיל:

שמואל תמיר: ...הם (אנחנו ורק"ח) משר" תים ומייצגים את הגורמים האוייבים והעויינים ביותר למדינת ישראל! **אורי אבנרי:** דבר על עקרבה! דבר על החברים שלך, הרוצים להתנחל על חורבותיהם של המנושלים! **שמואל תמיר:** אינני מתווכח עם נציגי הפתח בבית הזה! **אורי אבנרי:** פיתפתי ביצים!

הצעתם. אבל הם הגישו לבסוף, הצעת-חוק משלהם לפי תוח פתח קטנטן. מעין חור של עכברים, בחומת הכפייה הדתית. אולם הם נבהלו מאומץ-הלב של עצמם, והסי כימו לדחית ההצבעה. **עכשיו, כשהמערך מאריך דחייה זו לנצח, הם צועקים כולם, אולם יש עוזה כלל על דעתם לפרוש מן הממשלה, האונסת את מצפונם.** או, לא! — שום דחפור לא יוציא אותם מן הממי שלה. הם תובעים הצבעה, מטעמי מצפון טהור, אך כאשר הממשלה מונעת את ההצבעה המצפונית — הם נשארים באותה ממשלה. **אכן, הם דומים לאשה הציוקת שאונסים אותה, בשעה שהיא משתפת פעולה עם האנס, וגם מווענת שהיא בתולה תמה.**

צביעות? — בוודאי. התחסדות? — בוודאי. אבל מקורן בצביעות היסודית של המישטר הקיים. מישטר המבוסס על הברית הבלתי-קדושה בין מפלגות אתיאסי-טיות, הכופות על המדינה את הכפייה הדתית, לבין המפלגות הדתיות, ההופכות את הדת קרדום לחפור בו. **אדוני היו"ר, אין דרך לשיחורו, לקידמה ו" לצרף, זולת זו האחת: הפדרת הדת מהמדינה.**

אין דין לדין

מה יקרה אם משה דיין יוסיף לצפץ על הכנסת, ללעוג בגלוי לתקנונה ולהתייחס כמו ארטיסט לחובר תיו הפרלמנטריות? בשבוע שעבר ניתנה התשובה: שום דבר לא. גם בעניין זה עומד דיין מעל לחוק.

הוא ענה — כביכול — לשאלות. שאלנוהו אם פועלים שילטונות צה"ל נגד שיבת תושבי כפר איקרית לכפרם, אף שפסקי-הדין של בית-המישפט עליון משנת 1951 מתיר להם לשוב. **דיין ענה במהירות-ישיא — תוך יומיים בלבד:**

משה דיין: לשאלות 1-2: הרמטכ"ל מסר את חוות-דעתו בנדון לוועדת חוץ-וביטחון. **היו"ר מרדכי ביבי:** שאלה נוספת לחבר הכנסת אבנרי. **אורי אבנרי:** האם כבוד השר אינו סבור שהכנסת רשאית לדעת אם צה"ל מסכים או לא מסכים לשלום של אנשי איקרית לבתיהם? **משה דיין:** מה שהיה לרמטכ"ל ולומר הוא אמר בוועדת חוץ-וביטחון.

שאלתי אם נכונה הידיעה שקצין המישל הצבאי ביקר אצל הבדואים המגורשים מפיתחת-רפיח, והודיע להם שלאבא לא יתנו להם להיכנס לשטח המגור, אם לא ימסרו לו שטר-ימכר על אדמותיהם. כן איים שאותו גורל צפוי להם אם ימסרו על כך לגורמים יהודיים. **גם כאן באה התשובה במהירות-ישיא של יומיים:**

משה דיין: אין לי מה להוסיף להודעת מז' כיר הממשלה מיום 16.4.72 בנדון. **היו"ר מרדכי ביבי:** שאלה נוספת לחבר הכנסת אבנרי. **אורי אבנרי:** האם מוכן כבוד השר להכ" חיש בצורה חד-משמעית שקצינים מטעם צה"ל פועלים לשכנע את הבדואים למכור את אדמתם? **משה דיין:** אינני מוכן להוסיף שום דבר נוסף על מה שהשבתי קודם.

על שאלתה נוספת שלי בייחס לעסקות המיסחריות של התעשייה האווירית, הגיב שרי-הביטחון (שגם על השאלות הקודמות אמר שאינו מוכן למסור פרטים): **משה דיין:** אין לי מה להוסיף לתשובתי הקודמת לשאלות בנושא זה. **היו"ר ביבי:** שאלה נוספת לח"כ אבנרי. **אורי אבנרי:** כבוד השר, האם יש סיבות מיוחדות שבגללן מסרב השר למסור מידע על התעשייה האווירית למליאת הכנסת? **משה דיין:** אין לי מה להוסיף על מה שהשבתי עכשיו.

יתכן שזהו המיבתן הרציני הראשון ליו"ר החדש, ישראל ישעיהו. האם יש לו אומץ-לב לקרוא את דיין לסדר, להכריח אותו להתייחס בכבוד לפרלמנט? פנינו בעניין זה לישיעיהו במכתב ארוך ומנומק. ה" שבוע קיבלנו תשובה, בה נאמר, בין השאר: תשובתי למכתבך אלי מתאריך 15.6.72 נתאחרה עד כה, משום שמצאתי לנכון להימלך בדעתו של המישנה ליועץ המישפטי לממשלה, המשמש יועץ לוועדה-הכנסת. בימים אלה קיבלתי ממנו חוות-ידעת בכתב, והיא חיוקה את דעתי שהתקנון אינו מקנה ליו"ר הכנסת סמכות להתערב בתוכנה של תשובת השר, פרט לאותן הגבלות הכלולות בסעיף 38 לבני השאלתה. החלתי גם על התשובה. השר יכול, אפוא, לענות על כל שאלתא כחפצו, ובלבד שתשובתו אינו תכלי: (1) פירסום שם או גילוי דברים שפירסומם אינו הכרחי להבנת התשובה. (2) ויי כוח, הריצת משפט, כינוי או ביטוי מעליב. (3) פגיעה בכבוד הכנסת או בכבוד המקובל. לפיכך כשר-הביטחון עונה: "אין לי מה להוסיף לתשובתי לשאלתך". אין הדבר יכול להיכלל בתוך אחת מארבע הגבלות הנ"ל. כלומר: יכול שר להשיב על כל השאלות בנוסח סדי קולק ("שק לי בתחת!") ולהשיב על שאלות נוס" פות בנוסח האלוף זרו ("שיתחלקו לי!"). מבחינת התקנון, יהיה בסדר. העיקר שנתן תשובה.